

اللهم

تائیدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم مژگان خلیلی تحت عنوان: بررسی ساختار طراحی و نشانه‌شناسی نقوش سنگ قبرهای قبرستان دارالسلام شیراز - پروژه عملی: تصویرسازی را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می‌کنند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	استادیار	جواد پویان	۱- استاد راهنما
	دانشیار	دکتر محمد خزائی	۲- استاد ناظر
	مربی	مرتضی حیدری	۳- استاد ناظر
	مربی	مصطفی اوجی	۴- استاد ناظر
	دانشیار	دکتر محمد خزائی	۵- نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عنوان پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آیین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب..... در تاریخ..... در جلسه..... دانشجوی رشته..... (دانشجوی) ورودی سال تحصیلی.....-۸۹-۱۳۸۷-۱ مقطع..... دانشکده..... متعهد می‌شوم کلیه نکات مندرج در آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آیین نامه فوق الاشعار به دانشکده و کالت و نمایندگی می‌دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:.....
تاریخ: ۱۳۸۹/۱۱/۱۳

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی دانشگاه» اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:
«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته زبان و ادبیات فارسی است که در سال ۱۳۸۹ در دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی سرکار خانم/جناب آقای دکتر جواد دیوان، مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر و مشاوره سرکار خانم/جناب آقای دکتر از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب مرحمان علی دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی مقطع رسانه های ارتباطات تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

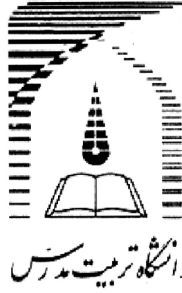
نام و نام خانوادگی:

مرحمان علی

تاریخ و امضا:

۸۹/۱۱/۱۳

[امضا]

دانشکده: هنر و معماری

پایان نامه کارشناسی ارشد گرافیک (ارتباط تصویری)

بررسی ساختار طراحی و نشانه شناسی نقوش سنگ قبرهای قبرستان دارالسلام شیراز

موضوع عملی: تصویرسازی کتاب داستان

مژگان خلیلی

استاد راهنما:

دکتر جواد پویان

بهمن ۱۳۸۹

تقدیم به

دستان پر تلاش پدرم،

به نگاه های پر از دعای

مادرم،

و تقدیم به

اهالی دارالسلام،

آنان که در باغ درختان

سنگیشان آرام خفته اند.

با تشکر فراوان از استاد
ارجمندم، دکتر جواد پویان،

او که چارچوب های بسته
ی ذهن مرا به فراسوی دریای بی
کران هنر عامیانه ایران گشود.

و با تشکر از استاد گرامی ام،
دکتر محمد خزایی،

او که ارزش و اهمیت
بررسی هنر ایران را برایمان باز
گفت و نگاه های سرگردانمان را به
ایران و هنر سرزمین مادریمان
معطوف ساخت.

چکیده:

«سنگ قبر» به دلیل ارتباط خاصی که با مذهب و همچنین شرایط اجتماعی و فرهنگی یک جامعه دارد، به سهولت می‌تواند انبوهی از باورها، ارزش‌ها و ویژگی‌های محیط خود را در بر گرفته و از جنبه‌های مختلفی مورد بررسی قرار گیرد. دین و هنر دو عامل تأثیرگذار در شکل‌گیری نقوش سنگ قبرها به شمار می‌آیند و در هنری که با مذهب در ارتباط است، به نظر می‌رسد نقوش بیشتر از آن که جنبه‌ی تزئینی داشته باشند، از معنایی نمادین برخوردار بوده و همواره پیامی را در بر دارند. سنگ قبرهای قبرستان تاریخی دارالسلام شیراز، به عنوان جایگاهی مناسب برای تجلی هنر، افکار و عقاید عامه، حاوی نقوشی هستند که به نظر می‌رسد روزگاری دارای کارکردی نمادین بوده‌اند اما امروزه با از دست دادن بسیاری از ویژگی‌های ظاهری و محتوایی خود از سنگ قبرها محو گردیده‌اند، بنابراین کشف معنی و شناخت دوباره‌ی این نقوش به مطالعه‌ی وسیعی در این زمینه نیازمند است. در این پژوهش با استفاده از روش تاریخی، توصیفی و با نگاهی به لایه‌های متفاوت معنایی نقوش سنگ قبرهای دارالسلام، به شناخت مضامین نقوش و ساختار طراحی آنها بر اساس مبانی هنرهای تجسمی پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: سنگ قبر، نماد، فرهنگ و هنر عامه، نقوش، قبرستان دارالسلام.

فهرست مطالب:

صفحه

عنوان

مقدمه ۱

کلیات تحقیق

الف) طرح و بیان مسئله: ۴

ب) سابقه و ضرورت انجام تحقیق: ۵

ج) فرضیه ها: ۵

د) هدف ها: ۶

ه) روش تحقیق: ۶

و) روش و ابزار گردآوری اطلاعات: ۶

فصل اول: تاریخچه

۱-۱ پیشینه ی تاریخی فارس ۸

۱-۱-۱ موقعیت جغرافیایی ۱۱

۱-۱-۲ شیراز، تختگاه باستانی ایران ۱۱

۱-۱-۳ خصلت های بوم شناختی ۱۲

۲-۱ پیشینه ی تاریخی شهر شیراز ۱۳

۳-۱ پیشینه ی تاریخی قبرستان دارالسلام ۱۶

۱-۳-۱ وجه تسمیه ی دارالسلام ۱۸

۲-۳-۱ قبر شیخ سلم ۱۹

۳-۳-۱ قبر شیخ ابو سائب (قبر شعر النبی) ۱۹

۴-۳-۱ قبر محمود دهدار ۲۰

۵-۳-۱ صفة ی تربت ۲۰

۴-۱ پیشینه ی سنگ تراشی و حجاری در ایران ۲۱

فهرست مطالب:

صفحه

عنوان

فصل دوم: تعاریف

۲۵	۱-۲ نشانه شناسی.....
۲۷	۲-۲ انواع نشانه ها.....
۳۰	۳-۲ تعریف نماد.....
۳۱	۱-۳-۲ ضرورت استفاده از نماد.....
۳۲	۲-۳-۲ ضرورت شناخت نماد.....
۳۲	۳-۳-۲ «نماد گرایی» در هنر.....
۳۴	۴-۳-۲ ارتباط نماد و رموز معنوی.....
۳۵	۴-۲ اسطوره
۳۶	۱-۴-۲ تعریف اسطوره
۳۸	۲-۴-۲ ضرورت شناخت اسطوره.....
۳۹	۳-۴-۲ جایگاه اساطیر در دنیای امروز.....
۴۲	۴-۴-۲ ارتباط اسطوره و نماد.....
۴۳	۵-۴-۲ اشتراک اساطیر و نمادها در بین ملل مختلف

فصل سوم: نقوش

۴۷	۱-۳ فرهنگ عامه.....
۴۸	۱-۱-۳ خصوصیات فرهنگ عامه.....
۵۱	۲-۱-۳ ارتباط مذهب و مفاهیم عرفانی با فرهنگ و هنر عامیانه ی ایران.....
۵۴	۲-۳ عقاید بشر اولیه نسبت به مرگ و نحوه ی برخورد با مرده.....
۵۷	۱-۲-۳ نحوه ی برخورد با جسد در ایران (قبل از اسلام)
۶۰	۲-۲-۳ نحوه ی برخورد با جسد در دوره ی اسلامی و پیدایش سنگ قبر.....

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۶۲	۳-۳ اهمیت بررسی سنگ قبر.....
۶۳	۱-۳-۳ ویژگی و کارکرد سنگ قبر.....
۶۳	۲-۳-۳ بررسی لایه های مختلف معنایی نقوش سنگ قبرها.....
۶۵	۴-۳ قبرستان دارالسلام و نقوش سنگ قبرها.....
۶۷	۵-۳ نقوش گیاهی.....
۷۱	۱-۵-۳ نقش درخت سرو.....
۷۱	۱-۱-۵-۳ درخت « سرو» و ویژگی های آن.....
۷۴	۲-۱-۵-۳ ارتباط درخت سرو با شیراز.....
۷۶	۳-۱-۵-۳ درخت سرو در اساطیر و متون کهن.....
۷۸	۴-۱-۵-۳ بررسی نقش درخت سرو در هنر ایران (قبل و بعد از اسلام).....
۸۱	۵-۱-۵-۳ تعریف درخت زندگی.....
۸۶	۶-۱-۵-۳ سرو نماد درخت زندگی.....
۸۷	۷-۱-۵-۳ ارتباط درخت سرو با مرگ و امور تدفینی.....
۹۲	۸-۱-۵-۳ ساختار طراحی نقش درخت سرو.....
۹۳	۹-۱-۵-۳ نقش سرو.....
۹۹	۱۰-۱-۵-۳ نقش سرو در ترکیب با پرنده.....
۱۰۱	۱۱-۱-۵-۳ سرو گلدانی.....
۱۰۵	۱۲-۱-۵-۳ نقش سرو در ترکیب با محراب و نقوش انتزاعی.....
۱۰۷	۲-۵-۳ نقش گل.....
۱۱۳	۱-۲-۵-۳ ساختار طراحی نقش گل.....
۱۱۶	۳-۵-۳ نقوش اسلیمی.....
۱۱۹	۱-۳-۵-۳ ساختار طراحی نقوش اسلیمی.....

فهرست مطالب:

عنوان	صفحه
۳-۶ نقوش حیوانی.....	۱۲۱
۳-۶-۱ نقش پرنده.....	۱۲۲
۳-۶-۱-۱ ارتباط پرنده و درخت.....	۱۲۳
۳-۶-۱-۲ ارتباط پرنده با روح.....	۱۲۶
۳-۶-۱-۳ انواع پرندگان.....	۱۳۳
۳-۶-۱-۴ طوطی.....	۱۳۶
۳-۶-۱-۵ طاووس.....	۱۳۸
۳-۶-۱-۶ کبوتر.....	۱۴۲
۳-۶-۱-۷ ساختار طراحی نقش پرنده.....	۱۴۴
۳-۶-۲ نقش شیر.....	۱۴۸
۳-۶-۲-۱ مظهر مرگ، ابدیت و جاودانگی.....	۱۴۸
۳-۶-۲-۲ شیر نماد حیات دوباره و ارتباط آن با مهر.....	۱۵۰
۳-۶-۲-۳ نشانه ی محافظ و نگهبان.....	۱۵۲
۳-۶-۲-۴ نماد شجاعت و دلاوری.....	۱۵۵
۳-۶-۲-۵ ارتباط شیر و علایم نجومی و ارتباط آن با خورشید.....	۱۵۵
۳-۶-۲-۶ شیر و مفاهیم مذهبی(اسلامی).....	۱۵۷
۳-۶-۲-۷ ارتباط شیر و سرزمین فارس.....	۱۶۰
۳-۶-۲-۸ ساختار طراحی شیرهای سنگی دارالسلام.....	۱۶۳
۳-۶-۳ نقش اسب.....	۱۶۸
۳-۶-۳-۱ اسب در باورهای اساطیری.....	۱۶۹
۳-۶-۳-۲ اهمیت اسب در ایران باستان.....	۱۷۰
۳-۶-۳-۳ استفاده از اسب در مراسم تدفین.....	۱۷۳
۳-۶-۳-۴ نقش اسب بر روی سنگ قبرهای قبرستان دارالسلام شیراز.....	۱۷۷
۳-۷ نقوش انسانی.....	۱۸۲
۳-۷-۱ نقوش انسانی پیاده.....	۱۸۸
۳-۷-۲ نقوش انسانی سوار بر اسب.....	۱۹۱

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۱۹۷	۳-۸ نقوش اشیاء و ابزار.....
۲۰۰	۳-۸-۱ سلاح.....
۲۰۱	۳-۸-۲ شمشیر.....
۲۰۲	۳-۸-۳ نیزه.....
۲۰۲	۳-۸-۴ چاقو.....
۲۰۳	۳-۸-۵ داس.....
۲۰۳	۳-۸-۶ قیچی.....
۲۰۴	۳-۸-۷ شانه.....
۲۰۵	۳-۸-۸ تسبیح.....
۲۰۷	۳-۸-۹ کشکول و تبرزین.....
۲۰۹	۳-۹ نقوش انتزاعی و هندسی.....
۲۰۹	۳-۹-۱ نقش محراب.....
۲۱۴	۳-۹-۲ نقش قلب وارونه.....
۲۱۶	۳-۹-۲-۱ برگرفته شده از نقوش گیاهی.....
۲۱۹	۳-۹-۲-۲ برگرفته شده از نقش بال.....
۲۲۲	۳-۹-۲-۳ قلب.....
۲۲۴	۳-۹-۳ ستاره.....
۲۲۶	۳-۹-۳-۱ ستاره ی پنج پر.....
۲۲۷	۳-۹-۳-۲ ستاره ی شش پر.....
۲۲۸	۳-۹-۳-۳ ستاره ی هشت پر.....
۲۲۸	۳-۹-۴ دایره.....
۲۳۰	۳-۹-۴-۱ دایره نماد زمان و ابدیت.....
۲۳۱	۳-۹-۴-۲ دایره نماد الوهیت.....
۲۳۱	۳-۹-۴-۳ دایره نماد حفاظت.....
۲۳۲	۳-۹-۴-۴ دایره نشانه ی کمال.....

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
۲۳۳	۳-۱۰ نمادگرایی رنگ.....
۲۳۴	۳-۱۰-۱ سیاه.....
۲۳۴	۳-۱۰-۲ سبز.....
۲۳۷	۳-۱۱ تحلیل نقوش بر اساس مبانی هنرهای تجسمی.....
۲۳۸	۳-۱۱-۱ نقطه.....
۲۴۰	۳-۱۱-۲ خط.....
۲۴۲	۳-۱۱-۳ شکل.....
۲۴۶	۳-۱۱-۴ بافت.....
۲۴۷	۳-۱۱-۵ سایه روشن.....
۲۴۸	۳-۱۱-۶ بعد.....
۲۴۹	۳-۱۱-۷ حرکت.....
۲۵۱	۳-۱۱-۸ کادر.....
۲۵۴	۳-۱۱-۹ فضای منفی.....
۲۵۶	۳-۱۱-۱۰ کیفیات بصری (تکنیک های بصری).....
۲۵۷	۳-۱۱-۱۱ تعادل.....
۲۵۸	۳-۱۱-۱۲ تباین یا تضاد.....
۲۵۹	۳-۱۱-۱۳ تضاد تیره-روشن.....
۲۶۰	۳-۱۱-۱۴ تضاد در شکل.....
۲۶۰	۳-۱۱-۱۵ تضاد در مقیاس.....
۲۶۲	۳-۱۱-۱۶ تقارن.....
۲۶۳	۳-۱۱-۱۷ ریتم.....
۲۶۶	۳-۱۱-۱۸ اشتراک حاشیه ها و یکپارچگی فضایی به وسیله ی خط های دو جانبه.....
۲۶۷	۳-۱۱-۱۹ ترکیب بندی و سازماندهی تصویر.....

فهرست مطالب:

صفحه

عنوان

نتیجه گیری

۲۷۰	۱- معنای مشترک در نقش ها و تصاویر مختلف.....
۲۷۲	۲- نقوش «جهانی» و نقوش «فرهنگی خاص»
۲۷۳	۳- تداوم در استفاده از نقوش در طول دوره های مختلف تاریخی.....
۲۷۵	۴- ساختار طراحی.....
۲۷۶	۵- تفاوت در دیدگاه مردم در دوره های مختلف تاریخی و تأثیر آن بر نقوش.....
۲۸۱	۶- ارتباط دین و هنر و تأثیر آن بر نقوش.....
۲۸۳	۷- استفاده از نقوش هنر عامیانه در گرافیک امروز.....
۲۸۵	سخن آخر.....
۲۸۷	پیشنهادات.....
۲۸۸	منابع و مآخذ.....
۲۹۷	شرح تصاویر و کار عملی
۳۰۱	چکیده انگلیسی.....

فهرست تصاویر:

عنوان	صفحه
۱- ۱ واژه ی شیراز در کتیبه های تخت جمشید.....	۱۴
۱- ۲ دورنمایی از قبرستان دارالسلام شیراز.....	۱۶
۱- ۳ راست: سنگ مزار، سده چهارم هجری، موزه هنری متروپولیتن. چپ: سنگ مزار، ۵۳۵ هق، یزد.....	۲۳
۳- ۱ نقش سرو بر روی سنگ قبری در دارالسلام.....	۷۱
۳- ۲ نقش درخت سرو در نگاره های مکتب شیراز.....	۷۶
۳- ۳ تصویر سرو بر مهرهای شوش، اوایل هزاره ی سوم پ م.....	۷۸
۳- ۴ نقش درخت سرو در نقش برجسته های تخت جمشید. نقش برجسته های پلکان آپادانا.....	۷۹
۳- ۵ نقش سرو به عنوان درخت زندگی در دوره ی اسلامی. از مجموعه کاشی های دیواری کاشان.....	۸۰
۳- ۶ نقش درخت زندگی بر روی سنگ قبر.....	۸۱
۳- ۷ نقش درخت زندگی و جانوران افسانه ای در ساغرهای مفرغی لرستان، حدود قرن نهم پ م.....	۸۳
۳- ۸ علم جنگی، آهن، سده دهم هجری، موزه تویقاپی، استانبول.....	۸۹
۳- ۹ نقش درخت سرو به نشانه ی سوگواری در ظروف سفالی.....	۹۱
۳- ۱۰ نقشی از درخت سرو، حک شده بر سنگ قبری در دارالسلام.....	۹۲
۳- ۱۱ نمونه هایی از ترکیب بندی های متقارن با محوریت نقش سرو در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۹۵
۳- ۱۲ نمونه هایی از طراحی های متفاوت سروها ی حک شده بر سنگ های قبور.....	۶۹
۳- ۱۳ نمونه ای از ریتم خطوط در طراحی سروهای حک شده بر سنگ قبرهای دارالسلام.....	۹۷
۳- ۱۴ سرو در ترکیب با دو پرنده.....	۹۹
۳- ۱۵ درخت سرو در ترکیب با یک پرنده.....	۱۰۰
۳- ۱۶ درخت سرو در ترکیب با سه پرنده.....	۱۰۱
۳- ۱۷ نقشمایه ی سرو گلدانی در نقش برجسته ی آشوری، موزه بغداد.....	۱۰۲
۳- ۱۸ نقشمایه ی سرو گلدانی بر روی رحل قرآن، به تاریخ ذی الحجه ۷۶۱ هق. نیویورک، موزه متروپولتن.....	۱۰۲
۳- ۱۹ نقشمایه ی سرو گلدانی مزین به نقوش گیاهی، حک شده بر سنگ قبری از دارالسلام.....	۱۰۳
۳- ۲۰ نمونه هایی از سروهای گلدانی سنگ قبرهای قبرستان دارالسلام شیراز.....	۱۰۴
۳- ۲۱ ترکیب درخت سرو با محراب.....	۱۰۶
۳- ۲۲ ترکیب درخت سرو با نقوش انتزاعی و تکرار شکل مثلث در ترکیب.....	۱۰۶
۳- ۲۳ نقاشی گل زنبق در دوره ی قاجار، قرن سیزدهم ه ق	۱۰۹
۳- ۲۴ نقش گل زنبق بر روی سنگ قبر.....	۱۱۰
۳- ۲۵ نقش گل بر سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۱۱

فهرست تصاویر:

عنوان	صفحه
۲۶-۳ نقش گل سرخ بر روی سنگ قبری در دارالسلام.....	۱۱۲
۲۷-۳ نقشمایه ی گل در پایین نقش درخت زندگی درون کادری مجزا.....	۱۱۳
۲۸-۳ نقوش طبیعت گرایانه و تجریدی از گل های سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۱۴
۲۹-۳ نقش گل در دست راست نقوش انسانی بر سنگ قبری در دارالسلام.....	۱۱۵
۳۰-۳ نمونه ای از کتیبه های حاوی نقش اسلیمی در سنگ های دارالسلام.....	۱۱۸
۳۱-۳ کاربرد نقش اسلیمی بر روی سنگ قبری در دارالسلام.....	۱۱۹
۳۲-۳ کاربرد نقش اسلیمی در سنگ قبری در دارالسلام.....	۱۲۰
۳۳-۳ پرنیان ساسانی.....	۱۲۴
۳۴-۳ نقش پرندگان در سنگ قبری در دارالسلام.....	۱۲۷
۳۵-۳ بع «Ba» پرنده جان، بالای سر یک مومیایی.....	۱۳۰
۳۶-۳ نمونه هایی از پرندگان حک شده بر سنگ های قبور.....	۱۳۴
۳۷-۳ نمونه ای از نقوش پرنده در سنگ های دارالسلام.....	۱۳۵
۳۸-۳ نمونه ای از نقش طوطی بر سنگ های دارالسلام.....	۱۳۷
۳۹-۳ نقش درخت زندگی همراه با طاووس، لوح گچی تیسفون، دوره ساسانی، موزه متروپلیتن نیویورک.....	۱۳۹
۴۰-۳ نقش دو طاووس در دو طرف کوزه آب حیات درخت زندگی، مسجد امام(شاه سابق)، اصفهان.....	۱۴۰
۴۱-۳ نمونه ای از نقش طاووس در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۴۱
۴۲-۳ نمونه ای از پرندگان نشسته بر بالای سرو در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۴۳
۴۳-۳ نمونه ای از پرندگان نگهبان درخت زندگی در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۴۳
۴۴-۳ سیر روند دگرگونی شکل پرنده به یک نگاره ی حلزونی شکل ساده در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۱۴۴
۴۵-۳ قرارگیری دو پرنده در بالای سرو در پی از دست دادن معانی نقوش نمادین.....	۱۴۶
۴۶-۳ انتقال دو پرنده به بالا و یا درون درخت سرو بدون در پی از دست دادن معانی نقوش نمادین.....	۱۴۷
۴۷-۳ تندیس زروان، خدای زمان.....	۱۴۹
۴۸-۳ طلسم شیر، برنج، اواخر قرن نوزده م.....	۱۵۴
۴۹-۳ قفل به شکل شیر.....	۱۵۴
۵۰-۳ نقش شیر و خورشید، نقاشی زرین فام بر روی کاشی، کاشان، ۶۶۵ هـ.ق.....	۱۵۸
۵۱-۳ دعایی منسوب به حضرت علی (ع) به شکل شیر، سده شانزدهم/ نهم.....	۱۵۸
۵۲-۳ نقش شیر و خورشید بر روی سکه.....	۱۵۹
۵۳-۳ شاه سوار بر ارابه در حال تیراندازی به شیرها، کتیبه ای از داریوش اول.....	۱۶۱

فهرست تصاویر:

صفحه	عنوان
۱۶۲	۵۴-۳ راست: بشقاب نقره با نقش شاپور سوم در حال کشتن شیر، چپ: بشقاب نقره با نقش شاپور دوم در شکار شیر.....
۱۶۳	۵۵-۳ شیر سنگی دارالسلام شیراز
۱۶۴	۵۶-۳ شیر سنگی صحن حرم شاه چراغ، شیراز(اکنون د ر حافظیه)، قرن ۱۸م.....
۱۶۴	۵۷-۳ قرارگیری سر یک حیوان(قوچ) در زیر دست شیرسنگی دارالسلام.....
۱۶۵	۵۸-۳ شیر سنگی دارالسلام.....
۱۶۶	۵۹-۳ نحوه ی قرارگیری دم شیرهای سنگی دارالسلام بر پشت آنها.....
۱۶۷	۶۰-۳ نقوش و نوشته های حک شده بر پشت شیر سنگی ای در دارالسلام.....
۱۶۸	۶۱-۳ راست: شیر سنگی در قبرستانی اطراف چمن گلی، چهارمحال بختیاری، چپ: شیر سنگی قبرستان هفشی جان.....
۱۷۰	۶۲-۳ راست: نقش اسب سوار، غار هومیان لرستان، چپ: سوارکارن، برنز، کرمان.....
۱۷۸	۶۳-۳ نمونه ای از نقش اسب و سوار در سنگ های دارالسلام.....
۱۷۹	۶۴-۳ میزان متفاوت اهمیت دادن به جزئیات در دو نمونه از سنگ های دارالسلام.....
۱۸۰	۶۵-۳ نقش اسب (بدون جزئیات) در سنگ های دارالسلام.....
۱۸۱	۶۶-۳ بشقاب نقره با نقش خسرو اول (۵۳۱-۵۷۹م) در شکار قوچ های کوهی.....
۱۸۳	۶۷-۳ تأثیر نقوش انسانی دارالسلام از نقاشی های دوران قاجار.....
۱۸۴	۶۸-۳ پرده رنگ روغنی(مرقوم مهرعلی): فتحعلیشاه در لباس رسمی.....
۱۸۵	۶۹-۳ فتحعلیشاه نشسته بر تخت، حدود۱۲۱۴ تا ۱۲۲۰ هق، بخش اسلامی موزه لوور.....
۱۸۷	۷۰-۳ شباهت نوع پوشاک نقوش انسانی دوران قاجار با سنگ های دارالسلام.....
۱۸۸	۷۱-۳ نمونه ای از پوشاک دوران قاجار.....
۱۸۹	۷۲-۳ طرز قرار گرفتن پیکره ی انسانی در کادرهای محرابی شکل.....
۱۹۰	۷۳-۳ حضرت یوسف، کار سید میرزا، حدود ۱۲۴۵ هق، موزه هنرهای زیبا، تهران.....
۱۹۰	۷۴-۳ پیکره های انسانی بر سنگ قبرهای دارالسلام.....
۱۹۱	۷۵-۳ نقش انسان سوار بر اسب در کنار نقش بز در سنگ قبری در دارالسلام.....
۱۹۲	۷۶-۳ نقشی از یک شکارگر در حال شکار بر سنگ قبری در دارالسلام.....
۱۹۳	۷۷-۳ نقش شکارگر در سنگ قبری در دارالسلام.....
۱۹۵	۷۸-۳ قرارگیری شیر در فضای خالی زیر شکم اسب.....
۱۹۵	۷۹-۳ اندازه ی بزرگ پیکره ی انسانی نسبت به اسب در سنگ های دارالسلام.....
۱۹۶	۸۰-۳ پر کردن فضاهای خالی اطراف شکارگر به وسیله ی نقوش گیاهی و حیوانی.....
۱۹۸	۸۱-۳ نقش ابزار جنگی بر شیرهای سنگی.....

فهرست تصاویر:

عنوان	صفحه
۸۲-۳ نقوش دوره های متأخرتر سنگ های دارالسلام.....	۱۹۹
۸۳-۳ نقوش سلاح، حک شده بر سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۰۱
۸۴-۳ نقش قیچی در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۰۴
۸۵-۳ نقش شانه در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۰۵
۸۶-۳ نقش مهر و تسبیح در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۰۶
۸۷-۳ کشکول، حکاکی شده، سده ۱۲ هـ موزه ویکتوریا و آلبرت.....	۲۰۷
۸۸-۳ نقش کشکول و تبرزین در سنگ های دارالسلام.....	۲۰۸
۸۹-۳ سنگ مزار با طرح محراب، مرمر حکاکی شده. ۵۳۳ هـ.ق. موزه هنرهای زیبای بوستن.....	۲۱۰
۹۰-۳ نقش محراب و سرو و قرینگی تمامی عناصر مرتبط با آنها در سنگ قبری در دارالسلام.....	۲۱۱
۹۱-۳ هماهنگی محراب با دیگر اجزای تصویر در ترکیب بندی نقوش.....	۲۱۲
۹۲-۳ نمونه ای از انواع محراب های حک شده بر سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۱۳
۹۳-۳ نمونه ای از نقش قلبی شکل در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۱۴
۹۴-۳ شباهت نقش قلبی شکل با نگاره های ایرانی.....	۲۱۵
۹۵-۳ تصویر درخت کنار ایوان طاق بستان.....	۲۱۷
۹۶-۳ نگاره های برگی شکل در گچ بری های ساسانی.....	۲۱۸
۹۷-۳ قطعاتی از آذین های معماری، گچ بری دوران ساسانی.....	۲۱۹
۹۸-۳ نقش بال از نگاره های ایران باستان تا سنگ های دارالسلام.....	۲۲۱
۹۹-۳ خطوط محیطی نقش انتزاعی بالای سرو به شکل قلب.....	۲۲۱
۱۰۰-۳ نگاره های قلبی شکل در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۲۳
۱۰۱-۳ نقش «ستاره» در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۲۵
۱۰۲-۳ ستاره های شش پر، هشت پر و پنج پر.....	۲۲۶
۱۰۳-۳ شکل هندسی «دایره» در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۲۹
۱۰۴-۳ کاربرد «رنگ» در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۳۶
۱۰۵-۳ کاربرد «نقطه» در ساختار طراحی نقوش.....	۲۳۹
۱۰۶-۳ نمایش «جهت» خطوط در ترکیب بندی.....	۲۴۰
۱۰۷-۳ عنصر بصری «خط» در ساختار طراحی نقش پرنده و درخت.....	۲۴۰
۱۰۸-۳ تجزیه ی نقوش به اشکال اولیه ی تشکیل دهنده ی آن.....	۲۴۲
۱۰۹-۳ تأثیر نقش «دایره» در ترکیب بندی سنگ قبری در دارالسلام.....	۲۴۳

فهرست تصاویر:

عنوان	صفحه
شکل «مربع» در ساختار طراحی ترکیب بندی نقوش سنگ قبر ها.....	۲۴۴-۳
شکل «مربع» در ساختار طراحی نقوش سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۴۵-۳
ایجاد بافت به وسیله ی نقوش گیاهی.....	۲۴۶-۳
اهمیت سایه روشن در نمایش نقوش بر سنگ قبری در دارالسلام.....	۲۴۷-۳
نمایش «عمق» در ساختار ترکیب بندی نقوش.....	۲۴۸-۳
ایجاد عمق به وسیله ی روی هم افتادن نقوش و یا دوری و نزدیکی آنها.....	۲۴۹-۳
ایجاد حس حرکت با استفاده از ریتم عناصر بصری.....	۲۴۹-۳
ایجاد حس حرکت به وسیله ی جهت خطوط و اشکال.....	۲۵۰-۳
استفاده از کادرهای متعدد در سنگ قبری در دارالسلام.....	۲۵۰-۳
شکسته شدن کادر توسط کلاه پیکره انسانی.....	۲۵۳-۳
شکسته شدن کادر توسط برخی از اجزای تصویر در نگاره های ایرانی.....	۲۵۳-۳
استفاده از فضای منفی مناسب در کل ترکیب بندی در سنگ قبری در دارالسلام.....	۲۵۴-۳
نمایش اهمیت فضای منفی در طرح کتیبه ها.....	۲۵۵-۳
استفاده از فضای منفی همچون فضای مثبت در جهت نوشتار خط کوفی بنایی.....	۲۵۶-۳
استفاده از ترکیب بندی متقارن در سنگ قبرهای دارالسلام.....	۲۵۷-۳
نمایش تضاد تیره - روشن.....	۲۵۹-۳
تضاد اشکال دایره و مثلث و مستطیل در ترکیب بندی نقوش.....	۲۶۰-۳
تضاد در مقیاس پرنده و درخت.....	۲۶۱-۳
تضاد در مقیاس و اندازه ی بزرگ پیکره ی انسانی نسبت به اسب.....	۲۶۱-۳
تضاد در مقیاس عناصر شماییلی موجود در ترکیب بندی.....	۲۶۲-۳
حفظ تقارن در ترکیب بندی نقوش.....	۲۶۳-۳
وجود عنصر ریتم در کادر.....	۲۶۴-۳
عنصر ریتم در نقوش سنگ قبر های دارالسلام.....	۲۶۵-۳
اشتراک برخی حاشیه ها و تلفیق نقوش به یکدیگر.....	۲۶۶-۳